

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра практичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

Наталія ВІННІКОВА

«27» *серпень* 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАУКОВИЙ СЕМІНАР З СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ, ПСИХОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

для аспірантів

спеціальності 053 Психологія

освітнього рівня третього (освітньо-наукового)

освітньо-наукової програми «Психологія»

Київ – 2024

Лозова Ольга Миколаївна, доктор наук доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Лозова Ольга Миколаївна, доктор наук доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Протокол від «24» 08 2024 р. № 7
Завідувач кафедри Ольга ЛОЗОВА

« 27 » 08 20 24 р.
Гарант освітньо-наукової програми Оксана СЕРГЄЄНKOBA

« 27 » 08 2024 г.

Завідувач аспірантури, докторантури Ілона ТРИГУБ

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № _____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № ____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № _____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № _____
підпис П.І.Б.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання					
	денна			заочна		
НАУКОВИЙ СЕМІНАР З СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ, ПСИХОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ						
Вид дисципліни	вибіркова					
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська					
Загальний обсяг кредитів / годин	8 / 240					
Рік навчання	2	3		2	3	
Семестр	4	5	6	4	5	6
Кількість змістових модулів	1	1	1	1	1	1
Обсяг кредитів	2	4	2	2	4	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	120	60	60	120	60
Аудиторні	16	32	16	8	16	8
Самостійна робота	40	80	40	52	104	52
Форма семестрового контролю	Залікове оцінювання					

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою освоєння дисципліни «Науковий семінар з соціальної психології, психології соціальної роботи» є підготовка аспірантів до вирішення освітніх і професійних завдань через практику опанування методологією та технологією науково-дослідної діяльності як найважливішої компетенції сучасного вченого.

Завдання:

- формування основи наукового мислення аспірантів, здатність осмислювати хід і результати дослідження відповідно до методологічних закономірностей і реалій соціально-психологічної науки та практики;
- обговорення окремих частин дисертаційних досліджень, виявлення труднощів при підготовці дисертації і пошук рішень для їх подолання;
- вироблення навичок наукової дискусії, презентація та апробація різних частин дисертаційного дослідження, підготовка до своєчасного захисту дисертації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-наукової програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 2	Здатність до розуміння сучасної методології освіти; застосування методів наукового пізнання; проведення науково-дослідної діяльності; розробка й упровадження дослідницьких проектів; методологічно та технологічно грамотне здійснення наукового дослідження, інтерпретація його результатів; ефективне висвітлення, поширення знань щодо наукових досліджень та інновацій, використання положень нормативно-правової бази сфери вищої освіти та дотримання норм наукової етики під час дослідницької діяльності
Фахові компетентності (ФК)	ФК 2	Здатність виявляти та формувати нові ідеї й актуальні наукові проблеми, здійснювати проектування наукової роботи, визначити проблематику, гіпотезу, мету, завдання, дослідження, скласти робочий план теоретичного та експериментального психологічного дослідження, презентувати в усній і письмовій формах перед фаховою й нефаховою аудиторією результати власної дослідницької діяльності
	ФК 3	Здатність до побудови алгоритму наукового психологічного дослідження, використання методологічних і етичних принципів наукового дослідження, здійснення психологічної діагностики у відповідності до методологічних і методичних вимог, організації та проведення психологічного спостереження і експерименту, використання теоретичних та емпіричних методів наукового дослідження
	ФК 11	Здатність до прогнозування тенденцій розвитку національного та світового інформаційного простору психологічної науки; уміння ідентифікувати загрози та ризики у практичній сфері науки, розвиток міждисциплінарної позиції в психологічному світогляді

3. Результати навчання за дисципліною У результаті опрацювання змісту навчальної дисципліни «Науковий семінар з соціальної психології, психології соціальної роботи» аспіранти повинні виявляти здатності до:

1. наукового пошуку, організації та проведення наукових досліджень з метою розв'язання складних спеціалізованих завдань та практичних проблем у галузі соціальної психології та психології соціальної роботи.

2. організації процесу збору, обробки інформації, опрацювання джерельної бази дослідження;
3. формулювання обґрунтованих психологічних рекомендацій прикладного характеру;
4. використання фахових знань у сфері профільної професійної або науково-дослідної діяльності;
5. реалізації наукових та прикладних проєктів;
6. застосовування норм етичного кодексу психолога у професійній діяльності.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
РН 2	Здатність до застосування методів наукового пізнання, проведення науково-дослідної діяльності, розробки та впровадження дослідницьких проєктів, здійснення наукового дослідження та інтерпретація його результатів, ефективного висвітлення, поширення знань щодо наукових досліджень
РН 5	Здатність застосовувати знання іноземної мови для забезпечення ефективної професійної комунікації, підготовки аплікаційних форм іноземною мовою; застосувати іноземну мову в самоосвітній діяльності
РН 7	Здатність знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел; здійснювати комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж; використовувати прийоми створення, збереження, накопичення та інтерпретації даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій; працювати з науковою інформацією зі спеціальних літературних джерел та мережі Інтернет
РН 8	Здатність представляти в усній і письмовій формах перед фаховою і нефаховою аудиторією результати власної дослідницької діяльності.
РН 10	Здатність вибудовувати алгоритм наукового дослідження у сфері психології, використовувати методологічні принципи наукового дослідження, організовувати та проводити спостереження і експеримент, використовувати теоретичні та емпіричні методи наукового дослідження, визначати порядок проведення дослідження і його етапи
РН 16	Здатність викладати психологічні дисципліни та застосовувати засоби психологічного впливу; оптимізувати та вдосконалювати програми навчальних психологічних дисциплін; проектувати, оптимізувати та оцінювати якість навчально-виховного процесу та освітнього середовища
РН 18	Здатність прогнозувати тенденції розвитку національного та світового інформаційного простору психологічної науки; ідентифікувати загрози та ризики у практичній сфері науки, розвивати міждисциплінарну позицію в психологічному світогляді

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для аспірантів денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт	
		Аудиторна	Самостійна
		Семінари	
IV семестр			
Змістовий модуль 1.			
«Методологія наукового пізнання в локусі дисертаційної теми»			
Тема 1.1. Методологічні основи соціально-психологічного знання	16	6	10
Тема 1.2. Наукова проблема дисертаційного дослідження	16	6	10
Тема 1.3. Дослідницька програма дисертаційного дослідження	14	4	10
Тема 1.4. Розробка проблемного поля дисертації.	26	6	20
МКР	6		
Кількість годин на змістовий модуль 1	78	22	50
V семестр			
Змістовий модуль 2.			
«Культура і майстерність дослідника»			
Тема 2.1. Підготовка дисертації як соціально-технологічний процес	26	6	20
Тема 2.2. Культура розкриття завдань, інтерпретації даних, синтезу основних результатів	28	8	20
Тема 2.3. Кандидатська і докторська дисертація з соціальної психології: етапи наукової кар'єри	18	8	10
МКР	6		
Кількість годин на змістовий модуль 2	78	22	50
VI семестр			
Змістовий модуль 3.			
«Методика роботи над рукописом дослідження»			
Тема 3.1. Архітектоніка дисертаційного тексту	40	10	30
Тема 3.2. Мова та стиль наукової роботи	40	10	30
МКР	4		
Кількість годин на змістовий модуль 3	84	20	60
Усього	240	64	160

Тематичний план для аспірантів заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт	
		Аудиторна	Самостійна
		Семінари	
IV семестр			
Змістовий модуль 1.			
«Методологія наукового пізнання в локусі дисертаційної теми»			
Тема 1.1. Методологічні основи соціально-психологічного знання	22	2	20
Тема 1.2. Наукова проблема дисертаційного дослідження	22	2	20
Тема 1.3. Дослідницька програма дисертаційного дослідження	14	4	10
Тема 1.4. Розробка проблемного поля дисертації.	24	4	20
Кількість годин на змістовий модуль 1	82	12	70
V семестр			
Змістовий модуль 2.			
«Культура і майстерність дослідника»			
Тема 2.1. Підготовка дисертації як соціально-технологічний процес	34	4	30
Тема 2.2. Культура розкриття завдань, інтерпретації даних, синтезу основних результатів	22	2	20
Тема 2.3. Кандидатська і докторська дисертація з соціальної психології: етапи наукової кар'єри	24	4	20
Кількість годин на змістовий модуль 2	80	10	70
VI семестр			
Змістовий модуль 3.			
«Методика роботи над рукописом дослідження»			
Тема 3.1. Архітектоніка дисертаційного тексту	40	6	34
Тема 3.2. Мова та стиль наукової роботи	38	4	34
Кількість годин на змістовий модуль 3	78	10	68
Усього	240	32	208

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ В ЛОКУСІ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ ТЕМИ»

Тема 1.1. Методологічні основи соціально-психологічного знання

Методологія науки як соціально-технологічний процес. Методики проведення дисертаційного дослідження. Обґрунтування як методологічна основа дослідницької програми дисертаційної роботи. Практична значущість та актуальність дисертації.

Тема 1.2. Наукова проблема дисертаційного дослідження

Типологія наукових проблем та їхня дисертабельність. Критичний аналіз проблеми та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми. Зв'язок наукової проблеми з науковими завданнями дисертації. Обґрунтування різниці у виборі напрямів дослідження. Внесок здобувача у розробку та вирішення наукової проблеми.

Тема 1.3. Дослідницька програма дисертаційного дослідження

Етапи наукового дослідження: вибір напрямку та теми наукового дослідження, пошук, накопичення і обробка наукової інформації, визначення об'єкта і предмета, методології дослідження, гіпотези і програми її перевірки, оформлення результатів наукової діяльності. Поняття, терміни, дефініції, теорії, концепції соціальної психології – їх співвідношення.

Тема 1.4. Розробка проблемного поля дисертації

Проблемність дослідження як наявності в ньому ідей і пропозицій для вирішення проблемних питань. Поняттєвий апарат наукового дослідження. Передбачувана провідна наукова ідея, сутність явища (об'єкта, предмета дослідження), суперечності, що виникають у розробці проблемного поля дисертації. Питання, що залишились невирішеними в ході дослідження.

Основні поняття модулю: методологія, практична значущість, актуальність дисертації, наукове дослідження, дослідницька програма, науковий апарат, поняттєвий апарат, поняття, терміни, дефініція, теорія, концепція, проблемне поле,

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 «КУЛЬТУРА І МАЙСТЕРНІСТЬ ДОСЛІДНИКА»

Тема 2.1. Підготовка дисертації як соціально-технологічний процес

Наука як соціально-технологічний процес. Розвиток, організація і зміст дослідницької діяльності. Планування, основні положення, етапи дослідницької діяльності. Підготовка та публікація наукової статті. Ознаки фаховості науковця: дотримання трудового режиму і графіка роботи,

дисципліна мислення, здатність зосереджуватися, не порушувати логічний розвиток ідеї.

Тема 2.2. Культура розкриття завдань, інтерпретації даних, синтезу результатів

Методики вибору теми дослідження. Планування роботи, бібліографічний пошук, добір літератури і фактичного матеріалу. Основи способи та прийоми наукового мислення. Принципи наукової праці: творчий підхід, мислення, плановість, динамічність, колективність, самоорганізацію, економічність, критичність і самокритичність, роботу над собою, діловитість, енергійність, практичність. Правила і наукова етика цитування: наукові школи, напрямки, персоналії.

Тема 2.3. Кандидатська і докторська дисертація з соціальної психології: етапи наукової кар'єри

Наукові фахові видання з психології. Академічна доброчесність науковця: самостійність та оригінальність дослідження. Академічний стиль та особливості мовлення дисертанта. Анотація дисертації. Подання дисертації до захисту, процедура захисту. Вимоги до аргументації на публічному захисті дисертації. Експериментальний захист дисертацій – 2020.

Основні поняття модулю: бібліографія, план, організація дослідницької діяльності, аналіз, синтез, цитування, академічний стиль, наукові школи, наукові напрямки, публічний захист дисертації, наукова кар'єра.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

МЕТОДИКА РОБОТИ НАД РУКОПИСОМ ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 3.1. Архітектоніка дисертаційного тексту

Композиційна структура наукового твору. Рубрикація тексту дисертаційної роботи. Розподіл і структурування емпіричного матеріалу. Форматування тексту дисертації. Титульний аркуш дисертації. Оформлення дисертаційної роботи Державні та закордонні стандарти стилів оформлення списку наукових публікацій: APA, Harvard style. Знаковий апарат дисертації (таблиці, формули, символи, діаграми, схеми, графіки тощо). Правила оформлення додатків. Оформлення бібліографічного апарату.

Тема 3.2. Мова та стиль наукової роботи

Культура наукової мови: точність, ясність і стислість. Правила складної аргументації та встановлення причинно-наслідкових відносин. Фразеологія наукової прози. Правильне слововживання. Мовленнєві стандарти викладення матеріалу. Типові мовні помилки дисертантів.

Основні поняття модулю: композиція наукового твору, наукові фахові видання, мова та стиль, форматування, стандарти оформлення бібліографії, додатки, бібліографічний апарат дисертації.

Навчальна дисципліна *«Науковий семінар з соціальної психології, психології соціальної роботи»* передбачає такі загальні види робіт:

- ознайомлення з тематикою науково-дослідних робіт за темою роботи;
- підбір і основний огляд вітчизняної та зарубіжної наукової, монографічної та періодичної літератури з обраної теми дослідження;
- виступ на практичному занятті, критична оцінка досвіду розробки досліджуваної проблеми;
- виявлення перспективних напрямків дослідження, формулювання наукової гіпотези;
- складання плану робіт відповідно до обраної теми;
- виступ на семінарському занятті з захистом основних результатів оглядового етапу роботи;
- розробка інструментарію наукового дослідження, вибір методів і засобів вирішення дослідницьких завдань;
- виступ на практичному занятті з обґрунтуванням вибору методів і засобів вирішення дослідницьких завдань;
- виконання аналітичної частини дослідницької роботи;
- виступ на практичному занятті з результатами по аналітичній частині, критична оцінка та інтерпретація отриманих результатів;
- виконання теоретичної частини дослідницької роботи;
- виступ на практичному занятті з захистом результатів теоретичної частини, критична оцінка та інтерпретація отриманих результатів;
- виконання практичної частини дослідницької роботи;
- виступ на практичному занятті з захистом практичної частини, критична оцінка та інтерпретація отриманих результатів;
- виступ на кафедрі з захистом основних результатів роботи.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (денна форма)

[illegible]

Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (заочна форма)

Вид діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів за	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3	
		Кіль- кість одиниць	Максима- льна кількість балів	Кількість одиниць	Максима- льна кількість балів	Кіль- кість одиниць	Максима- льна кількість балів
Відвідування семінарських занять	1	6	6	5	5	5	5
Робота на семінарсь-кому занятті	10	6	60	5	50	5	50
Виконання завдань для самостійної роботи	5	7	35	6	30	3	15
Максимальна кількість балів за модуль			101		85		70
Максимальний бал		256					
Коефіцієнт		$256 : 100 = 2,56$					
Загальна кількість балів – 100							

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання (денна форма)

Завдання для самостійної роботи	К-ть годи н	К-ть балів
Змістовий модуль 1. «Методологічні основи наукового пізнання в локусі дисертаційної теми»		
Підготувати аналітичний огляд методологічних засад соціально-психологічного пізнання предмета дослідження (5 балів). Зробити критичний аналіз наукової проблеми та порівняти його з відомими розв'язаннями проблеми (5 балів). Розробити поетапний план пошуку, накопичення й обробки наукової інформації з теми (5 балів). Порівняти внутрішньопредметні і міждисциплінарні аспекти методології соціально-психологічних досліджень (5 балів). Порівняти внутрішньопредметні і міждисциплінарні аспекти досліджень в галузі психології соціальної роботи (5 балів). Описати суперечності, що виникають при розробці проблемного поля дисертації (5 балів). Розкрити питання, що залишились невирішеними в ході дослідження (5 балів).	50	35
Змістовий модуль 2. «Культура і майстерність дослідника»		
Написати есе, в якому розкрити складові культури й майстерності дослідника (5 балів). Схарактеризувати власний стиль та алгоритми роботи з науковими джерелами, додатковою літературою, аудіо- та відеозаписами (5 балів). Описати роботу над собою в контексті принципів наукової діяльності (5 балів). Розкрити особливості та проаналізувати етапи підготовки до публікації наукової статті (5 балів). Зробити рефлексивний самоаналіз стосовно власного стилю ділового мовлення (5 балів). Зробити рефлексивний самоаналіз стосовно наукової аргументації на публічній презентації матеріалів дисертації (5 балів).	50	30
Змістовий модуль 3. «Методика роботи над рукописом дослідження»		
Схарактеризувати етапи наукового дослідження та описати методику проведення наукового дослідження з теми (5 балів). Визначати мету, зміст, розробити план вирішення наукової проблеми (5 балів). Підготувати повідомлення за темою дослідження до виступу на конференції (5 балів).	60	15
Разом		80

Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання (заочна форма)

Завдання для самостійної роботи	К-ть годи н	К-ть балів
Змістовий модуль 1.		
«Методологічні основи наукового пізнання в локусі дисертаційної теми»		
Підготувати аналітичний огляд методологічних засад соціально-психологічного пізнання предмета дослідження (5 балів). Зробити критичний аналіз наукової проблеми та порівняти його з відомими розв'язаннями проблеми (5 балів). Розробити поетапний план пошуку, накопичення й обробки наукової інформації з теми (5 балів). Описати зв'язок наукової проблеми з науковими завданнями дисертації (5 балів). Порівняти внутрішньопредметні і міждисциплінарні аспекти методології соціально-психологічних досліджень (5 балів). Порівняти внутрішньопредметні і міждисциплінарні аспекти досліджень в галузі психології соціальної роботи (5 балів). Проаналізувати наявність/відсутність зв'язку між актуальністю та практичною значущістю дисертації (5 балів). Описати суперечності, що виникають при розробці проблемного поля дисертації (5 балів). Розкрити питання, що залишились невирішеними в ході дослідження (5 балів).	70	35
Змістовий модуль 2.		
«Культура і майстерність дослідника»		
Написати есе, в якому розкрити складові культури й майстерності дослідника (5 балів). Схарактеризувати власний стиль та алгоритми роботи з науковими джерелами, додатковою літературою, аудіо- та відеозаписами (5 балів). Описати роботу над собою в контексті принципів наукової діяльності (5 балів). Розкрити особливості та проаналізувати етапи підготовки до публікації наукової статті (5 балів). Зробити рефлексивний самоаналіз стосовно власного стилю ділового мовлення (5 балів). Зробити рефлексивний самоаналіз стосовно наукової аргументації на публічній презентації матеріалів дисертації (5 балів). Укласти план публікацій результатів дослідження у наукових фахових виданнях з психології (5 балів).	70	30
Змістовий модуль 3.		
«Методика роботи над рукописом дослідження»		
Визначати мету, зміст, розробити план вирішення наукової	68	15

проблеми дисетації (5 балів). Порівняти стандарти стилів оформлення списку наукових публікацій APA, Harvard style. Надати аргументацію вибору одного з них (5 балів). Проаналізувати композиційну структуру та рубрикацію тексту дисертаційної роботи (5 балів). Підготувати повідомлення за темою дослідження до виступу на конференції (5 балів). Виходячи з досвіду знайомства з дисертаційними текстами та усними виступами дисертантів проаналізувати та розширити список типових мовних помилок (5 балів).		
Разом	208	80

6.3. Критерії оцінювання самостійної роботи

Критерії	Обґрунтування критеріїв	Бали
<i>Розуміння завдання</i>	- робота демонструє точне розуміння завдання	1
	- включені матеріали, що безпосередньо розкривають теми або опосередковані до неї	0,5
	- включені матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми, зібрана інформація не аналізується і не оцінюється	0
<i>Повнота розкриття теми</i>	- тема розкрита повністю	1
	- часткове розкриття теми	0,5
	- виконане завдання не відповідає темі	0
<i>Логіка викладу інформації</i>	- логічне й структуроване викладення матеріалу	1
	- порушення логіки й структури викладу	0,5
<i>Креативність</i>	- унікальність роботи, велика кількість оригінальних прикладів, у роботі присутні авторські знахідки	1
	- стандартна робота, не містить авторської індивідуальності	0,5
<i>Культура змістового наповнення відповідей</i>	- орфографічно правильно оформлена робота з точки зору граматики, стилістики	1
	- присутні негрубі помилки з точки зору граматики, стилістики, орфографії	0,5
	- грубі помилки з точки зору граматики, стилістики, орфографії	0
Всього		5 балів

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль проводиться у вигляді залікового оцінювання за результатами поточної успішності (проміжного контролю) з усіх змістових модулів дисципліни «Науковий семінар з соціальної психології, психології соціальної роботи».

6.5. Оцінювання освітніх досягнень аспірантів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Ковалів Ю. Абетка дисертанта: Методологічні принципи написання дисертації. – К.: Твім інтер, 2009. – 460 с.
2. Партико, З. В. Основи наукових досліджень: підготовка дисертації /наук. ред. В. Є. Бахрушин. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : Ліра-К, 2018. – 232 с.
3. Пастушенко О. Книга і періодика в дисертаційних дослідженнях назалежної України: соціокомуніка-ційний аспект : монографія /; відп. ред. Л. А. Дубровіна ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2016. – 564 с.
4. Чернишова Є. Р. Основи наукознавства (дорожня карта наукового керівника); НАГІН України, Держ. вищ. навч. заклад «Університет менеджменту освіти». – Луцьк : Вежа-Друк, 2017. – 256 с
5. Черній А. М. Дисертація як кваліфікаційна наукова праця : посібник / А. М. Черній ; за заг. ред. І. І. Ібадуліна. – Київ : Арістей, 2004. – 232
6. Цеков Ю.І., Держалюк М.С. Де і як публікувати результати дисертаційних досліджень. К.: Толока, 2011. 91 с.

Додаткова література:

1. Бублик С. Г. Тематичне ядро публікацій дослідника: наукометр. підхід / С. Г. Бублик // Наука та наукознавство: міжнар. наук. журн. – 2019. – No 4(106). – С. 52–67.

2. Загальні вимоги до оформлення наукової, навчальної та навчально-методичної літератури : метод. рек. для наук.-пед. працівників / уклад.: Н. М. Ніколаєнко, Т. О. Рудич. – Харків : ХНТУСГ, 2019. – 83 с.
3. Методичні рекомендації з оформлення міжнародних стилів цитування та посилання в наукових роботах. <http://aphd.ua/metodychni-rekomendatsi-z-oformlennia-mizhnarodnykh-styliv-tsytuvannia-ta-posylannia-v-naukovykh-robotakh/>
4. Технологія наукових досліджень (схеми та приклади) / уклад. М. С. Дороніна. – 2-е вид., випр. і доп. – Харків : ІНЖЕК, 2006. – 104 с.
5. Шаравара Т. О. Інформаційний пошук і робота з бібліотечними ресурсами. Київ: Ліра-К, 2017. – 256 с.